

Vlaams
Parlement

ingediend op **347** (2019-2020) – Nr. 1
8 juni 2020 (2019-2020)

Ontwerp van decreet

houdende instemming
met de investeringsbeschermingsovereenkomst
tussen de Europese Unie
en haar lidstaten, enerzijds,
en de Republiek Singapore, anderzijds,
ondertekend te Brussel op 19 oktober 2018

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING**1. Samenvatting**

De investeringsbeschermingsovereenkomst zal zorgen voor een hoog niveau van investeringsbescherming. De overeenkomst omvat alle aspecten van de nieuwe aanpak van de Europese Unie (EU) betreffende investeringsbescherming en de handhavingsmechanismen ervan, waarin de bestaande bilaterale investeringsverdragen tussen Singapore en lidstaten van de EU niet voorzien. De overeenkomst voorziet in de oprichting van een permanent internationaal en volledig onafhankelijk stelsel voor geschillenbeslechting.

2. Situering

2.1. De relaties tussen de Europese Unie, Vlaanderen en Singapore

De Europese Unie

Singapore onderhoudt met alle lidstaten van de EU nauwe betrekkingen. De wettelijke basis voor de samenwerking tussen de EU en Singapore is de in 1980 gesloten overeenkomst tussen de EU en de Associatie van Zuidoost-Aziatische Staten (ASEAN). De Europese Commissie is er sinds 2002 vertegenwoordigd. Sindsdien hebben beide partijen hun relaties ontwikkeld met een verhoogde samenwerking in een aantal sleutelsectoren zoals transport, onderzoek en ontwikkeling, en de informatiemaatschappij.

Binnen de ASEAN is Singapore de grootste handelspartner van de EU. Met een totale bilaterale handel in goederen van 53,3 miljard euro (2017) en in diensten van 44,4 miljard euro (2016) is Singapore goed voor net iets minder dan een derde van de handel in goederen en diensten tussen de EU en de ASEAN. Tegelijkertijd neemt Singapore, met een bilaterale investeringsstand van 256 miljard euro in 2016, ongeveer twee derde van de investeringen tussen de twee regio's voor zijn rekening. Er zijn meer dan tienduizend EU-ondernemingen gevestigd.

De Europees-Aziatische Stichting (ASEF) heeft haar zetel in Singapore. Deze stichting heeft tot doel het wederzijds begrip en de samenwerking tussen de bevolking van Europa en Azië te bevorderen.

Vlaanderen

Vlaanderen is partij bij de overeenkomst van 17 november 1978 tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie (BLEU) en de regering van de Republiek Singapore betreffende de aanmoediging en bescherming van investeringen. Dit akkoord is in werking getreden op 27 november 1980. Daarnaast werd er ook een dubbelbelastingverdrag gesloten tussen België en Singapore. Dit werd gewijzigd door het protocol van 16 juli 2009. Vlaanderen heeft zijn instemmingsprocedure afgerond met het decreet van 7 juni 2013. Dit protocol is in werking getreden op 20 september 2013.

Op het vlak van buitenlandse handel bekleedde Singapore in 2018 de 38e plaats op de lijst van Vlaamse exportbestemmingen met een totale uitvoer van 1,17 miljard euro. De Vlaamse import uit Singapore bedroeg in 2018 4,63 miljard euro, wat goed was voor een 15e plaats.

Het Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen (Flanders Investment & Trade (FIT)) heeft een vertegenwoordiger in Singapore.

Naast de handelsrelaties heeft Vlaanderen goede contacten op het vlak van maritieme samenwerking in deze regio. Er zijn goede relaties tussen de Singaporese en de Vlaamse havens.

2.2. Een schets van het partnerland

Algemeen

Singapore is het kleinste land van Zuidoost-Azië. Het land beslaat een groep van in totaal 63 eilanden die van Indonesië wordt gescheiden door de Straat van Singapore en van Maleisië door de Straat van Johore. Singapore bestaat uit één stad en heeft behalve kiesdistricten geen verdere bestuurlijke onderverdeling. Het is dus een (eiland)stadstaat. Op 9 augustus 1965 werd Singapore een onafhankelijke republiek en lid van het Britse Gemenebest.

Singapore heeft een parlementair systeem met een eenkamerparlement. De politiek wordt gedomineerd door de People's Action Party (PAP). De president wordt door middel van algemeen kiesrecht verkozen voor een termijn van zes jaar. De huidige president is Halimah Yacob. Zij is de achtste president van de Republiek Singapore.

Economische gegevens

Singapore beschikt over een succesvolle, corruptiearme en transparante markteconomie. De werkloosheidscijfers zijn opmerkelijk laag. De economische pijlers worden gevormd door de transportsector, en door de technologiesector (chips), chemie, olieraffinage en steeds meer dienstverlening.

Door zijn geografische ligging is Singapore een internationaal centrum voor industrie en handel geworden. Singapore beschikt daarbij ook over een van de belangrijkste havens ter wereld. Het is tevens een belangrijke hub voor handel en investeringen, inclusief investeringsgeschillenbeslechting, in de bredere regio.

Buitenlands beleid

Singapore onderhoudt diplomatieke betrekkingen met diverse landen, hoewel het in veel van die landen geen ambassade heeft. De betrekkingen met Maleisië en Indonesië zijn het belangrijkste omwille van de geografische ligging. Singapore onderhoudt ook nauwe banden met China.

Singapore is een van de stichtende leden van de Associatie van Zuidoost-Aziatische Naties. Dit is een organisatie met als doel het bevorderen van economische, culturele en politieke samenwerking in de regio.

Zoals reeds vermeld heeft de Europees-Aziatische Stichting haar zetel in Singapore. Daarnaast is Singapore ook lid van de Verenigde Naties (VN), het Gemenebest en de Wereldhandelsorganisatie (WTO).

3. Samenvatting van de inhoud

De voorliggende overeenkomst zal zorgen voor een hoog niveau van investeringsbescherming, met behoud van het recht van de EU, respectievelijk Singapore, om te reguleren en doelstellingen van het overheidsbeleid zoals de bescherming van de volksgezondheid, de veiligheid en het milieu na te streven.

De overeenkomst omvat alle aspecten van de nieuwe aanpak van de EU betreffende investeringsbescherming en de handhavingsmechanismen ervan, waarin de bestaande bilaterale investeringsverdragen tussen Singapore en lidstaten van de EU niet voorzien. De overeenkomst vervangt de twaalf bestaande bilaterale investeringsverdragen en stelt een modern gemeenschappelijk kader voor investeringsbescherming voor alle EU-investeerders in Singapore vast. De voorliggende overeenkomst komt dus in de plaats van de (hogervermelde) BLEU-overeenkomst van 17 november 1978.

De investeringsbeschermingsovereenkomst waarborgt dat investeerders uit de EU en hun investeringen in Singapore eerlijk en billijk zullen worden behandeld en niet zullen worden gediscrimineerd ten opzichte van Singaporese investeringen in vergelijkbare situaties. Daarnaast beschermt de voorliggende overeenkomst de investeerders van de EU en hun investeringen in Singapore tegen onteigening, tenzij dit voor doelstellingen van openbaar belang geschiedt, volgens een eerlijk proces, op niet-discriminerende basis en tegen betaling van snelle, adequate en doeltreffende schadeloosstelling overeenkomstig de billijke marktwaarde van de onteigende investering.

De overeenkomst zet een modern en herzien stelsel van investeringsgerechten op voor de beslechting van geschillen dat vergelijkbaar is met het stelsel in de handelsovereenkomst tussen de EU en Canada. In het compromis tussen beide partijen hierover, werd rekening gehouden met Singapore als kleinere partner. Dit vertaalt zich onder meer in een beperkter aantal rechters dan in het Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA). De kosten zullen wel gelijkwaardig verdeeld worden tussen beide partners. Op die manier wordt een duidelijk signaal gegeven dat het systeem gedragen wordt door alle partijen. Het systeem zorgt ervoor dat regels voor investeringsbescherming worden nageleefd en het tracht een evenwicht te vinden tussen de bescherming van investeerders op transparante wijze en bescherming van het recht van een staat tot reguleren om doelstellingen van openbaar beleid na te streven. De overeenkomst voorziet op die manier in de oprichting van een permanent internationaal en volledig onafhankelijk stelsel voor geschillenbeslechting. Daarnaast bevat de overeenkomst een engagement van de partijen om samen met andere partners te streven naar de oprichting van een multilateraal investeringsgerecht.

4. Procedureverloop

4.1. Totstandkoming

De Raad van de Europese Unie machtigde op 23 april 2007 de Europese Commissie tot het openen van onderhandelingen over een interregionale vrijhandelsovereenkomst tussen de Europese Unie en de lidstaten van de Associatie van Zuidoost-Aziatische Staten. De machtiging tot ondertekening bevatte de mogelijkheid van bilaterale onderhandelingen indien overeenstemming over gezamenlijke onderhandelingen met een groep van ASEAN-lidstaten onmogelijk was. De onderhandelaars boekten weinig vooruitgang zodat de partijen in maart 2009 besloten een pauze in te lassen. Op 22 december 2009 zetten de EU-lidstaten het licht op groen voor de Europese Commissie om de onderhandelingen voort te zetten met individuele lidstaten van de ASEAN.

De Raad machtigde de Europese Commissie tot het voeren van bilaterale onderhandelingen over een vrijhandelsovereenkomst met Singapore. In 2010 werden de bilaterale onderhandelingen met Singapore geopend. Sindsdien startte de EU bilaterale onderhandelingen over vrijhandelsovereenkomsten met andere ASEAN-landen: Maleisië (2010), Vietnam (2012), Thailand (2013), de Filipijnen (2015) en Indonesië (2016).

Op 12 september 2011 werd de Commissie gemachtigd de lopende onderhandelingen met Singapore uit te breiden tot investeringsbescherming. Dit op grond van een nieuwe EU-bevoegdheid uit hoofde van het Verdrag van Lissabon.

In juli 2015 heeft de Commissie bij het Hof van Justitie van de EU uit hoofde van artikel 218, lid 11, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) een verzoek om advies ingediend betreffende de vraag of de Unie de vereiste bevoegdheid had om de overeenkomst waarover met Singapore was onderhandeld, alleen te ondertekenen en te sluiten, of dat de deelname van de EU-lidstaten noodzakelijk zou zijn, of ten minste mogelijk, met betrekking tot bepaalde aangelegenheden.

Het Hof bevestigde in zijn advies 2/15 van 16 mei 2017 dat de EU exclusief bevoegd is met betrekking tot alle aangelegenheden die door de overeenkomst waarover met Singapore was onderhandeld, met uitzondering van andere dan directe investeringen en de beslechting van geschillen tussen investeerders en staten waarbij de lidstaten verweerder zijn. De oorspronkelijke tekst waarover was onderhandeld, werd aangepast teneinde twee op zichzelf staande overeenkomsten tot stand te brengen: een vrijhandelsovereenkomst en een investeringsbeschermingsovereenkomst. De lidstaten dienen dus de investeringsbeschermingsovereenkomst te ratificeren overeenkomstig hun interne procedures. De vrijhandelsovereenkomst dient enkel via de Europese weg geratificeerd te worden.

Parallel aan deze onderhandelingen werd er ook onderhandeld over een partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst tussen de EU en Singapore. Die overeenkomst werd in oktober 2013 geparafeerd. De Vlaamse Regering verleende reeds op 14 februari 2014 haar machtiging tot ondertekening. De partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst werd net als de voorliggende investeringsbeschermingsovereenkomst op 19 oktober 2018 ondertekend in de marge van de Azië-Europa Meeting.

4.2. Gemengd karakter en ondertekening

Tijdens zijn vergadering de dato 6 juni 2018 legde de Werkgroep Gemengde Verdragen (WGV), adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB), het gemengde karakter vast. Zowel de federale overheid als de gewesten oefenen hun bevoegdheid uit. Overeenkomstig de beslissing van de ICBB van 9 juli 2008 wordt het verslag van de WGV naar de leden van de ICBB gestuurd. Indien binnen de dertig dagen na de notificatie van het verslag geen bezwaren worden geformuleerd, is het verslag definitief goedgekeurd. De ICBB heeft deze beslissing van de WGV op 9 november 2018, via de schriftelijke procedure, stilzwijgend bekrachtigd.

De WGV besliste ook de overeenkomst te laten ondertekenen volgens formule 3 van de ICBB, dit wil zeggen één enkele handtekening in naam van het Koninkrijk België, doch met vermelding van al de betrokken overheden onder de handtekening. Dit is de gebruikelijke formule voor de ondertekening door België van verdragen tussen de Europese Unie en derde landen.

De investeringsbeschermingsovereenkomst werd net als de partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst op 19 oktober 2018 ondertekend in de marge van de Azië-Europa Meeting.

De Raad van State was in zijn advies van mening dat ook de gemeenschappen bevoegd zijn. Overeenkomstig de beslissing van de ICBB van 8 oktober 2018 wordt het advies van de Raad van State gevolgd. Het gemengde karakter (federale staat/gewesten) werd ter vergadering van de Werkgroep Gemengde Verdragen van 18 september 2019 uitgebreid tot de gemeenschappen.

4.3. Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

In zijn brief van 21 december 2018 liet de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) weten geen advies te formuleren vanuit selectiviteitsoverwegingen en omwille van de beperkte beleidsimpact.

4.4. Advies van de Raad van State, afdeling Wetgeving

De Raad van State, afdeling Wetgeving, bracht advies uit op 19 maart 2019 met kenmerk 65.244/VR.

Bevoegdheid van de gemeenschappen

De overeenkomst beoogt met betrekking tot elke sector van de economie investeringsbescherming te bieden tegen de Belgische overheid. De Raad van State merkt op dat ook de gemeenschappen over onteigeningsbevoegdheden beschikken, dat zij instellingen en ondernemingen kunnen oprichten of er kapitaalparticipaties in nemen, en dat zij ook de nationale behandeling van artikel 2.3 van de overeenkomst moeten toekennen. Bovendien sluit de Raad niet uit dat ook de regeling omtrent de belastingaspecten (artikel 4.6 van de overeenkomst) gevolgen kan hebben voor de gemeenschappen.

Daarnaast stelt de Raad dat de bepalingen van de overeenkomst niet enkel betrekking hebben op het bevorderen van de buitenlandse handel, maar ook verregaande verplichtingen meebrengen voor alle overheden met betrekking tot de manier waarop zij buitenlandse investeringen in België zullen behandelen in het kader van hun bevoegdheden. De door de overeenkomst vereiste bescherming van Singaporese investeringen vereist dan ook dat de Vlaamse Gemeenschap zich ten aanzien van die investeringen naar de overeenkomst richt, zowel wat haar regelgevend optreden betreft, als met betrekking tot de uitoefening van haar instrumentele bevoegdheden. Bijgevolg moeten volgens de Raad ook de gemeenschappen met die overeenkomst instemmen.

Overeenkomstig de beslissing van de ICBB van 8 oktober 2018 wordt het advies van de Raad van State gevolgd. Het gemengde karakter (federale staat/gewesten) vastgelegd tijdens de vergadering van de Werkgroep Gemengde Verdragen van 6 juni 2018, werd uitgebreid tot de gemeenschappen.

De geschillenbeslechtsingsorganen

Uit artikel 4.11 van de overeenkomst volgt dat de bepalingen ervan geen rechtstreekse werking hebben in de nationale rechtsorde en bijgevolg slechts voor de geschillenbeslechtsingsorganen die zijn ingesteld door de partijen krachtens het internationaal publiekrecht, kunnen worden ingeroepen.

Dit neemt volgens de Raad van State niet weg dat van de partijen verwacht wordt te voldoen aan de verplichtingen van de overeenkomst en daartoe alle algemene en bijzondere maatregelen te nemen. Wat de draagwijdte van die verplichtingen betreft zal de overeenkomst in de eerste plaats moeten worden uitgelegd door de door de partijen ingestelde geschillenbeslechtsingsorganen. De Raad wijst erop dat, aangezien de bepalingen op het gebied van investeringsbescherming in de overeenkomst inhoudelijk identiek zijn aan de bepalingen betreffende investeringsbescherming in de oorspronkelijke versie van het Vrijhandelsakkoord tussen de Europese Unie en Singapore, de interpretatie die het Hof van Justitie heeft gegeven aan die bepalingen in advies 2/15 ook relevant blijven voor de voorliggende overeenkomst. Daarbij wijst de Raad ook op artikel 4.1, lid 4, f), van de overeenkomst op basis waarvan het comité bindende interpretaties van de bepalingen ervan kan aannemen.

Het comité zoals opgericht in artikel 4.1 van de overeenkomst

De Raad van State merkt op dat de overeenkomst in artikel 4.1 voorziet in de oprichting van een comité dat beslissingsbevoegdheid heeft. De Raad verwijst hierbij naar het eerder gegeven advies met kenmerk 53.978/VR waarin de Raad aangeeft dat het noodzakelijk is om binnen België ook de nodige procedures op te zetten om de Belgische standpuntbepaling en vertegenwoordiging in deze raad en dit comité te regelen. Het huidige samenwerkingsakkoord inzake de vertegenwoordiging in de Raad van de Europese Unie van 8 maart 1994 biedt onvoldoende juridische basis.

Zoals de Raad opmerkt, moeten de vertegenwoordiging en de standpuntbepaling namens België in de Gemengde Commissie in afwachting van een samenwerkingsakkoord overeenkomstig artikel 92bis, §4bis, tweede lid, van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen (BWHI) het voorwerp uitmaken van een overleg tussen de betrokkenen.

In de praktijk gebeurt dit in de zogenaamde DGE-coördinatie, voorzien door het voormelde samenwerkingsakkoord inzake de vertegenwoordiging in de Raad van de Europese Unie van 8 maart 1994 (DGE: Directie-Generaal Europese Zaken en Coördinatie). De Vlaamse Regering is vragende partij om bij herziening van dit en andere samenwerkingsakkoorden, die binnen het overlegcomité aan bod komen, het toepassingsgebied uit te breiden naar hogervermelde organen.

Daarnaast stelt de Raad ook dat met betrekking tot artikel 4.1, lid 4, van de overeenkomst het niet volledig duidelijk is wat de aard is van de handelingen die door het comité worden vastgesteld.

Enerzijds lijkt het te gaan om de toekenning van de bevoegdheid aan een supranationaal orgaan om bindende beslissingen te nemen. Anderzijds beslist het comité pas "nadat de respectieve wettelijke vereisten van de partijen bij de overeenkomst zijn vervuld", wat veeleer suggereert dat een soort aanvullende akkoorden worden gesloten tussen de partijen, en het comité enkel vaststelt dat die interne procedures zijn afgerond. Deze interpretatie lijkt te worden bevestigd door de Engelse tekstversie van de overeenkomst. Een derde optie, dat het zou gaan om executive agreements, die niet door de uitvoerende macht worden gesloten en waar de parlementaire vergaderingen evenmin moeten mee instemmen, is naar Belgisch grondwettelijk recht in elk geval uitgesloten.

De Vlaamse Regering antwoordt dat dit comité geen supranationaal orgaan is en geen afbreuk doet aan de soevereiniteit van de partijen. De democratische macht ligt bij de partijen. Het comité kan gezamenlijke interpretaties opmaken wat de inhoud en de draagwijdte van de bepalingen van het verdrag inzake investeringsbescherming betreft, maar deze documenten kunnen pas aangenomen worden door het comité nadat ze eerst (aan EU-zijde) door de EU-lidstaten zijn besproken en goedgekeurd.

De Raad van State verwijst hierbij ook naar zijn advies 61.680/VR/V van 26 juli 2017 met betrekking tot het Gemengd Comité van CETA. De Raad maakte daarin een onderscheid tussen handelingen die de overeenkomst wijzigen en andere handelingen, waarbij het intergouvernementele karakter enkel voor die eerste categorie is erkend.

De Raad stelt dat ook voor deze overeenkomst een onderscheid moet worden gemaakt tussen de procedure voor de aanneming van besluiten op grond van artikel 4.1, lid 4, van de overeenkomst, die een met artikel 34 van de Grondwet verenigbare overdracht van bevoegdheden aan een supranationaal orgaan met zich lijkt mee te brengen, waarbij de interne besluitvormingsprocedures van de partijen

voor het formuleren van een positie in het comité onverlet worden gelaten, en het bijzondere geval van besluiten die door het comité worden genomen overeenkomstig artikel 4.18, lid 4, van de overeenkomst, waarbij de overeenkomst zelf wordt gewijzigd.

De voorlopige toepassing

Artikel 4.15, lid 4, van de overeenkomst maakt het mogelijk dat de overeenkomst voorlopig wordt toegepast "indien de partijen dit onderling overeenkomen". Rekening houdend met het ontbreken van een duidelijke omschrijving van de begrippen 'partij' en 'partijen' bij de overeenkomst, bestaat volgens de Raad de mogelijkheid om de overeenkomst eventueel ook voorlopig toe te passen in aangelegenheden die niet behoren tot de (exclusieve) bevoegdheden van de EU.

De Europese Unie kan de in artikel 4.15, lid 4, a), van de overeenkomst bedoelde kennisgeving "van de voltooiing van hun respectieve procedures ter zake" slechts doen nadat de parlementaire instemming in overeenstemming met artikel 167, §3, van de Grondwet werd verleend door alle betrokken parlementen. Vertraging in de instemming brengt bijgevolg ook een beperking met zich mee van de mogelijkheden voor de Europese Unie en haar lidstaten als een geheel, om de betrokken overeenkomst voorlopig toe te passen. De Raad van State beveelt dan ook aan om de parlementaire instemmingsprocedure zo snel mogelijk op te starten en te voltooien.

De Vlaamse Regering neemt akte van deze opmerking en zal de instemmingsprocedure zo snel mogelijk afhandelen.

De vereenvoudigde wijzigingen

De Raad merkt op dat artikel 4.18, lid 4, van de overeenkomst, samen gelezen met artikel 4.3, lid 2, ervan een vereenvoudigde procedure voor de wijziging van de overeenkomst bevat. Indien de wetgevende kamers de grenzen van de toekomstige wijzigingen kennen en uitdrukkelijk aangeven dat ze instemmen met die wijzigingen, bestaat er geen bezwaar.

De Raad van State is van mening dat de wijzigingen die in artikel 4.18, lid 4, van de overeenkomst worden beoogd beperkt zijn in die zin dat ze specifiek verband houden met de toetreding van nieuwe leden tot de Europese Unie, zodat dit wellicht geen aanleiding zal geven tot een fundamentele revisie van de overeenkomst. De Raad stelt dat het ontwerp van decreet moet worden aangepast door er een bepaling in op te nemen waarbij uitdrukkelijk wordt ingestemd met de toekomstige wijzigingen die het comité met toepassing van artikel 4.18, lid 4, van de overeenkomst zal aannemen.

Het ontwerp van decreet werd in die zin gewijzigd.

Het ontwerp van decreet moet volgens de Raad ook worden aangevuld met een bepaling die de regering verplicht om aan het Vlaams Parlement de wijzigingen mee te delen binnen een vastgestelde termijn. Dit zou het Vlaams Parlement de mogelijkheid bieden aan te geven dat ze een bepaalde wijziging niet goedkeurt.

Op de aanbeveling om de wijzigingen mee te delen aan het Vlaams Parlement wordt niet ingegaan:

- De beïnvloeding van standpuntbepaling in de Gemengde Commissie is niet mogelijk zonder intra-Belgische afspraken hierover. Hoger werd aangegeven hoe de Vlaamse Regering hier mee omgaat (cf. supra sectie 'geschillenbeslechtsingsorganen').

- De wijzigingen zullen immers reeds in het Publicatieblad van de Europese Unie worden bekendgemaakt, en het akkoord voorziet niet in de mogelijkheid dat een parlement van een lidstaat zich verzet tegen de wijziging. Bovendien is het zo dat dergelijke wijzigingen normaliter zullen worden doorgevoerd om gelijke tred te houden met de ontwikkeling van de EU-wetgeving en toepasselijke normen uit internationale instrumenten die de partijen relevant achten.

Tot slot stelt de Raad van State dat het mechanisme van de voorafgaande instemming niets afdoet aan de verplichting, voortvloeiend uit artikel 190 van de Grondwet en uit artikel 55 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 om die wijzigingen bekend te maken in het Belgisch Staatsblad opdat ze in het interne recht gevolg zouden kunnen hebben.

De Vlaamse Regering neemt akte van deze opmerking.

II. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Preambule

In de preambule wordt onder meer gewezen op de wens om de banden tussen de partijen verder aan te halen, en de overtuiging dat deze overeenkomst een nieuw klimaat voor de verdere ontwikkeling van de wederzijdse investeringen door de partijen tot stand zal brengen. Dit zal gebeuren met aandacht voor duurzame ontwikkeling en met respect voor internationale normen inzake de bescherming van werknemers en milieu waarbij de partners partij zijn, alsook voor het regelgevingsrecht van de staten.

De partijen willen voortbouwen op de rechten en plichten die zijn voortgesproten uit de overeenkomst van Marrakesh tot oprichting van de Wereldhandelsorganisatie (WTO) en andere multilaterale, regionale en bilaterale overeenkomsten en akkoorden waarbij zij partij zijn, met name de Vrijhandelsovereenkomst tussen de EU en Singapore (EUSFTA).

Hoofdstuk één – Doelstelling en algemene definities

Het doel van de overeenkomst is het investeringsklimaat tussen de partijen te verbeteren volgens de bepalingen van deze overeenkomst. Daarnaast bevat dit hoofdstuk een aantal definities.

Hoofdstuk twee – Bescherming van investeringen

Dit hoofdstuk bevat bepalingen inzake het toepassingsgebied, investeringen en regelgevingsmaatregelen, niet-discriminerende behandeling, de norm voor behandeling, compensatie van verliezen, onteigening, overmaking en subrogatie.

Hoofdstuk drie – Geschillenbeslechting

De partijen trachten door overleg een wederzijds aanvaardbare oplossing te vinden voor geschillen inzake de interpretatie en de toepassing van de overeenkomst.

Er wordt een modern en herzien stelsel van investeringsgerechten voor de beslechting van geschillen opgezet. Dit systeem zorgt ervoor dat regels voor investeringsbescherming worden nageleefd en het tracht een evenwicht te vinden tussen de bescherming van investeerders op transparante wijze en bescherming van het recht van een staat tot reguleren om doelstellingen van openbaar beleid na te streven. De voorliggende overeenkomst voorziet in de oprichting van een permanent internationaal en volledig onafhankelijk stelsel voor geschillenbeslechting.

De grondslagen van dit nieuwe stelsel zijn:

- een permanent gerecht van eerste aanleg en een gerecht waarbij beroep kan worden ingesteld, die de rechtmatigheid en juridische zekerheid over de interpretatie van de overeenkomst zullen waarborgen;
- beide gerechten bestaan uit zes leden, waarvan twee op voordracht van de EU, twee op voordracht van Singapore, en twee op hun gezamenlijke voordracht die geen onderdaan van de partijen mogen zijn;
- alle leden van de gerechten zullen van tevoren door de EU en Singapore worden benoemd en voor hen zullen strikte regels op het gebied van onafhankelijkheid, integriteit en ethisch handelen gelden. Alle leden van de gerechten moeten een bindende gedragscode naleven die in de overeenkomst is opgenomen;
- de EU en Singapore zullen uitsluitend leden bij de gerechten benoemen die over aantoonbare ervaring op het gebied van internationaal publiekrecht beschikken en aan alle gestelde eisen voldoen om in hun respectieve landen een rechterlijk ambt te bekleden of als kundige rechtsgeleerden bekend staan;
- de procedures voor de gerechten zullen volledig transparant zijn. Alle documenten zullen openbaar worden gemaakt en alle hoorzittingen voor het publiek toegankelijk zijn. Belanghebbende derden zullen in procedures voor het gerecht opmerkingen mogen indienen;
- een verbod op parallelle en meervoudige procedures; en
- bepalingen ter voorkoming van misbruik van het stelsel.

Hoofdstuk vier – Institutionele, algemene en slotbepalingen

De partijen richten een comité op, bestaande uit vertegenwoordigers van de EU-partij en van Singapore, dat als belangrijkste taak het toezicht houden op en het vergemakkelijken van de uitvoering en toepassing van de overeenkomst heeft. Naast andere taken kan het comité besluiten tot de benoeming van de leden van de gerechten in het kader van het stelsel van investeringsgerechten, hun maandelijkse voorschotten en vergoedingen vaststellen, en bindende interpretaties van de overeenkomst goedkeuren.

Dit hoofdstuk bevat ook enkele uitzonderingen. Zo zijn bijvoorbeeld de partijen niet verplicht toegang te verschaffen tot informatie waarvan de ontsluiting hun nationale veiligheid in het gedrang zou brengen en is de overeenkomst alleen van toepassing op belastingmaatregelen wanneer dat nodig is om de verdragsbepalingen uit te voeren.

In geval van ernstige problemen op het vlak van de buitenlandse financiële positie of de betalingsbalans, mag een partij beperkende maatregelen vaststellen of handhaven ten aanzien van de handel in goederen en diensten en de vestiging. Die beperkende maatregelen moeten niet-discriminerend en van beperkte duur zijn.

Tot slot bevat dit hoofdstuk onder meer de gebruikelijke slotbepalingen inzake het wijzigingen van de overeenkomst, de openbaarmaking van informatie, het voldoen aan de verplichtingen, de verhouding tot andere overeenkomsten, de territoriale toepassing, de inwerkingtreding, de duur, de opzegging, de toetreding van nieuwe lidstaten tot de Unie en de authentieke teksten.

De bijlagen, aanhangsels, gezamenlijke verklaringen, protocollen en memoranda van overeenstemming bij deze overeenkomst maken integraal deel uit van de overeenkomst.

De bijlagen betreffen:

- onteigening;
- grondonteigening;
- onteigening en intellectuele eigendomsrechten;
- overheidsschulden;

- overeenkomsten als bedoeld in artikel 4.12;
- bemiddelingsmechanisme voor geschillen tussen investeerders en partijen;
- gedragscode voor leden van gerecht en beroepsinstantie en voor bemiddelaars;
- regels inzake toegang van publiek tot documenten en zittingen en mogelijkheid voor derden om opmerkingen in te dienen;
- procedureregels voor arbitrage;
- bemiddelingsprocedure voor geschillen tussen partijen; en
- gedragscode voor arbiters en bemiddelaars.

Er zijn twee memoranda van overeenstemming, waarvan een over de specifieke ruimtelijke beperkingen van Singapore of de toegang van Singapore tot natuurlijke hulpbronnen en een over het honorarium van arbiters.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management,

Jan JAMBON

Voorontwerp van decreet houdende instemming met de partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en de Republiek Singapore, anderzijds, ondertekend te Brussel op 19 oktober 2018.

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

Art. 2. De partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en de Republiek Singapore, anderzijds, ondertekend te Brussel op 19 oktober 2018, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

ONTWERP VAN DECEET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

Art. 2. De investeringsbeschermingsovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en de Republiek Singapore, anderzijds, ondertekend te Brussel op 19 oktober 2018, zal volkomen gevolg hebben.

Art. 3. De wijzigingen en overgangsmaatregelen aangenomen op basis van artikel 4.18, lid 4, van de investeringsbeschermingsovereenkomst zullen volkomen gevolg hebben.

Brussel, 24 januari 2020.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management,

Jan JAMBON